

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

17. De scandalo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

omnibus casibus Pontificiis, concessit etiam ut possent ab iis, quos sibi forte Episcopi reservant. Nam ejusmodi ampla confessio facit sententiam primo modo dictam, nisi tamen fuerint à Clemente, VIII. & ab Urbano item VIII. restricti, de qua re non est hic disputandi locus.

§. XVII. De Scandalo.

100. Quando quis directè intendit peccatum proximi, sive ex desiderio ruinæ spiritualis ipsius proximi, quod tantum est in hominibus, in diabolis commune: sive ob suam commoditatem aliunde finem, quod frequentissimum est apud homines; dicitur Scandalum directum. Et sine dubio per omnes Doctores apud Delugo de poenit. disp. 16. sect. 4. §. 2. n. 157. id peccatum est specie diversum ab aliis, & debet specialiter in Confessione palam fieri, debetque species peccati, ad quod inducit proximus, explicari. Ita idem ibi. num. 157. Si quis ergo loquatur v. g. turpia ut socius incidat in eas turpitudines; oportet explicare ad quæ turpia inducere tentabat, adulterium ne; an ad stuprum, &c. Ratio est, quia tunc non solum peccatum talis scandali, est contra Charitatem debitam proximo; sed etiam contra virtutem oppositam: eadem enim Castitatis virtus, quæ obligat me directè ad Castitatem in mea persona custodiendam, obligat indirectè ne ex industria procurem proximo à Castitatis virtute deicere.

101. Quando autem quis nec intendit ruinam proximi spirituale nec ejus lapsum, nec eo fine aliquod malum, seu speciem mali habens patrat, quamvis prævideat, fore ut ex suo facto alij decidant, dicitur Scandalum indirectum, & non directè volitum. Dixi (malum seu speciem mali habens) nam si bonum, seu non malum, nec speciem mali ex se habens facias, ex quo alij causam peccandi sumant, quamvis tamen id prævideas, non peccas, cum ipse tunc ipsorumque malitiæ imputetur, si peccent. Iam ergo de hoc indirecto Scandalo in controversiam cadunt duo. Primum an sit peccatum specie distinctum ab aliis, aperiendumque in confessione. Secundò quomodo & quibus circumstantiis sit aperiendum.

102. Quoad Primum fatemur omnes, cum Delugo ibi. n. 159. esse peccatum specie distinctum. Ratio est, quia per hoc Scandalum, quamvis indirectum, jam est causa injusta damni, seu peccati proximi, à qua ex obligatione virtutis Charitatis, ne scilicet labatur proximus, debes abstinere.

103. Solum duo advertit. Primum quod merito nonnulli cum Salas tom. 2. in p. 2. tract. 3. disp. 5. sect. 15. n. 132. & 133. docent, tunc solum contrahi à nobis malitiam talis scandali, quando nostro facto, aut verbo proximum conficimus in gravem difficultatem & tentationem, cui difficillimè possit is resistere: id quod profecto, frequenter usu venire, difficile est. Secundò, quod jure aliqui item cum Sanchez l. 1. in Decal. c. 6. n. 7. docent, multos excusari à prædicto peccato Scandali, atque adeo à tali circumstantia fatenda: quia vel ipsi tantum pravi sunt, ut eorum malum exemplum parum noceat, vel qui adducuntur, tam faciles sunt, proclivesque ad peccandum; ut qui suo exemplo occasionem illis obtulit, non censetur eos moraliter inducere.

104. Quoad Secundum, id est posito quòd quis verè talem malitiam indirecti scandali contraxerit, quæ ratione se gerere in Confessione debeat; tria sunt decernenda. Primum an sint tunc explicandæ species peccatorum, ad quas proximus inducitur. Secundò an numerus personarum inductarum ex eodem facto. Tertiò an conditio personarum: ut si inductio sit ad turpia, an explicandum sit inductum fuisse Sacerdotem, conjugatum, solum, &c.

105. Primum igitur quæritur an in Scandalo, quando non intenditur, licet prævideatur peccatum proximi, sit necessario perscrutanda species peccati, ad quam proximus inducitur? Respondent aliqui non esse. Ita

Delugo disp. 26. de poenit. sect. 4. §. 2. n. 159. contra Sanchez, Valquez & Coninchium. Si igitur loquatur sive de adulterio, sive de homicidio, ex quo lex movetur socius per hoc Scandalum indirectum, quod est peccatum, satis erit (quantum est ex hoc capite) se fuisse per Scandalum, causam peccati alterius, & est quia tunc ejusmodi Scandalum solum est contra Charitatem debitam proximo, qua non debet quælibet occasio peccati: non autem contra alias virtutes Morales, quæ nos non obligant saltem graviter, & contra in aliis impediamus, sed solum, ut illa peccata ejusmodi vitia non suademus, vel mandemus.

Dixi (quantum est ex hoc capite, id est Scandalo) quia certum est explicandas esse species sui peccati, quando quis, dum de suo adulterio, vel stupro, vel homicidio, vel similibus sermonem miscet, illa vel alia concupiscit, ut infra suo loco c. 7. §. 2. n. 106.

Secundò quæritur, an quando eodem modo vel iisdem verbis est causa ruinæ multorum per eundem scandalum, debet numerum ipsorum explicare. Respondeo non debere. Ita idem ibi. sect. 4. num. 157. quidem satis erit sic te accusare? Fui causa, mea locutione v. g. ut multi ruerent in peccatum. Hanc nam, ejusdemque rationem dedimus supra §. 9. n. 105. in latitudine individuali malitiæ in eodem actu disparata. Non autem rectè diceres te fuisse causam, si multos induxisti: non rectè, inquam, qui non fatereris peccatum quod commisisti, ut ibi. num. 16. in simili explicuimus.

107. Tertiò denique quæritur an in eodem indirecto Scandalo oporteat explicari conditionem personarum, v. g. inductum ad turpia fuisse solum, conjugatum, sacerdotem, &c. Respondent etiam ad hoc aliqui non oportere. Ita Delugo disp. 16. sect. 4. num. 167. contra Sanchez Bonacinam. Fil. aliosque, satis enim superque exten- dere: Scandalo sui multis, &c. Ratio est quia peccatum quod tunc committitur à tali inducente, solum est contra Charitatem, ut modo num. 105. diximus: quare conditio personarum inductarum nihil addit respectu inducentis. De inducente, seu sollicitante fecimam v. g. cum peccavit, an debeat explicare, si fuit primus ad inducendum, quod huc spectare videtur: dicemus infra de simplici fornicatione c. 7. §. 4. n. 24.

§. XVIII. De Circumstantiis aggravantibus.

108. Adhuc interdum humanis aditionibus Scandalum circumstantiis, quæ dictas adiones moralis specie ab ea, quam ex se habent, constituit. Aliquando tamen ita adduntur, ut illas aggravent eodem secundum hominum prudentem estimationem vel diminuant, sed non extrahant ad aliam speciem. Castropalaus, Coninch, Delugo mox citandi, allegant passim. Exempla prioris sunt. Habet rem quis cum puella: est simplex fornicatio contra Castitatem; si vero addatur, talem non esse liberam, sed conjugatam, præter speciem simplicis fornicationis, habebit talis conjugatus alteram speciem, id est Adulterij contra justitiam. Quod si addatur, esse consanguineam, vel vägenam invitam, vel professam; erit insuper incestus, vel stuprum, vel sacrilegium. Simili modo furari rem aliquam est peccatum iniustitiæ: quod si res sit sacra erit inde & peccatum Sacrilegij.

109. Exempla posterioris sunt. Furetur quis denarios aureos, committit peccatum contra justitiam: at si addatur major quantitas, quæ auferatur, v. g. si furetur viginti, aggravabitur quidem prædictum furtum, sed non in speciem furti non extrahetur. Sicut etiam si quis faciat quinque aureos; diminuetur peccatum, sed intra eandem furti speciem, Eodem pariter modo occidere eum intendo odio, pluribus vel paucioribus vulneribus, die festo vel feriato, continent quidem circumstantiæ aggravantes, vel minuentes, sed intra unam, eandemque speciem.